10.2.e, tenzij anders aangegeven

Doc. 180

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Staatssecretaris

Deadline: 21-08-2018

Directie Voeding Gezondheidsbescherming en Preventie

Ontworpen door
mr. [redacted]
Senior beleidsmedewerker

T (070)-[redacted]
M (31)-6[redacted]
[redacted]@minvws.nl

Datum Document

Kenmerk
1389101-179513-VGP

Bijlage(n)
6

nota

(ter beslissing)

Ter bespreking op dinsdag 21 augustus 10:45 uur
Preventieakkoord: ambities, maatregelen, teksten en begroting

PG VGP DGV

1 Aanleiding voor deze nota

In de afgelopen maanden is door veel partijen aan de verschillende tafels hard gewerkt aan een concept-Preventieakkoord, met ambities, doelstellingen, maatregelen, teksten en een passende begroting. Door middel van deze nota wordt u geïnformeerd over de laatste stand van zaken.

Bespreking van deze nota en bijbehorende stukken vindt plaats op 21 augustus van 10:45 uur tot 12:45 uur met de betrokken VWS-medewerkers van PG, VGP, DCo en DGV. Op basis van deze bespreking kunnen wijzigingen worden doorgevoerd en kan worden toegewerkt naar een definitieve versie van het Preventieakkoord inclusief akkoord van de betrokken partijen, die u in de tweede week van september kunt verwachten, om vervolgens richting Ministerraad te gaan.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

Voor u liggen de teksten van de visie (preambule), de drie thematafels met daarin de ambities, doelen en maatregelen en een voorstel van de verbindingstafel op de borging, monitoring en governance van het Preventieakkoord. Het proces voor de komende weken is als volgt:

- 21 augustus: - Bespreking Preventieakkoord en eventuele aanscherpingen.
  - Start achterbanraadpleging door partijen.
- 7 september: - Laatste thematafels, accorderen teksten.
- week van 10 september: - Voorzitters Sap, Meijer en Van der Burg

bieden u namens de thematafels de akkoordteksten aan (wordt gepland).

- 13 september: - Aanleveren teksten tbv CWIZO, RWIZO en Ministerraad.
- Na 14 september: - Uitwerken communicatie en lancering Preventieakkoord.

Bespreking van het concept Preventieakkoord kan op 21 augustus plaatsvinden langs de lijn van:

1. Huidige conceptteksten en inhoud (ambities, doelen en maatregelen) van de
   a) visie/preambule (uit de verbindingstafel, bijlage 1) en
   b) akkoordteksten met alle maatregelen (bijlage 2, 3 en 4);
2. Mogelijke knelpunten en kansen die extra inzet vergen (zie onder *3. Samenvatting en conclusies*).
3. Conceptbegroting op hoofdlijnen (zie onder *6. Financiële en personele gevolgen*);
4. Governance, monitoring en borging van het Preventieakkoord (uit de verbindingstafel, bijlage 5);

3 Samenvatting en conclusies

1. Conceptteksten, ambities, doelstellingen en maatregelen
In de bijlagen treft u de conceptteksten aan van de verbindingstafel (visie/preambule) en de thematafels (thema-akkoorden) zoals deze momenteel uitgewerkt zijn door partijen aan de tafels. Deze zijn nog niet geaccordeerd door partijen. Het proces is formeel zo geregeld dat partijen aan de thematafels pas de achterbanraadpleging inzetten na bespreking met u van 21 augustus tot en met 7 september.

Op de verschillende thema's zijn er enkele bespreekpunten voor u geformuleerd, te herkennen aan de omkaderde tekst.

→ Bent u akkoord met bijgevoerde, door partijen geformuleerde teksten, met daarin opgenomen ambities, doelstellingen en de inzet op genoemde sectoren en onderwerpen?

NB: enkele maatregelen met een doelstelling tot 2025 kunnen mogelijk ook financiering tot dat jaar betekenen (denk aan Jongeren Op Gezond Gewicht). Uiteraard wordt in dat geval gezorgd voor passende financiering binnen de kaders van het Preventieakkoord en bestedingsplannen VWS (en eventueel andere partijen).

2. Mogelijke knelpunten en kansen

Partijen
Tot op heden zijn een aantal partijen afhoudend geweest in mogelijke betrokkenheid bij de totstandkoming van het Preventieakkoord.

Een belangrijke organisatie hierin is de LHV (huisartsen). LHV heeft aangegeven bereid te zijn slechts de teksten van het Preventieakkoord te willen lezen, zodra deze "af" zijn. Voor het vergroten van het draagvlak voor het Preventieakkoord en steun van de LHV raden we u aan om over het Preventieakkoord in gesprek te gaan met de LHV. Op woensdag 15 augustus vindt een laatste, ambtelijk gesprek met hen plaats om alsnog tot concrete doelstellingen voor huisartsen te komen.

In 2017 hebben veel zorgkoepels (waaronder NVZ, NFU, GGZ NL, NHG, VKN) in een intentieverklaring aangegeven dat ze de komende jaren streven naar een rookvrije zorg. Nu is maar een deel van hen (NFU, VKN en GGZ NL) bereid om concrete en ambitieuze doelstellingen te formuleren. Het is belangrijk dat nu nog meer partijen zoals NVZ en Jeugdzorg NL op de drie thema's roken, alcohol en overgewicht zich aansluiten.

Daarnaast heeft u een brief ontvangen van CBL (bijlage 6). Een (telefonisch) overleg met CBL en FNLI over hun inzet en uw inzet, o.a. via de belastingmaatregel op frisdranken en sappen, kan bijdragen aan een stevig Preventieakkoord (zie ook toelichting bij thema overgewicht, blz. 5).

→ Bent u akkoord met een gesprek met

1. Ella Kalsbeek, voorzitter van de LHV;
2. Hans Spigt, voorzitter van Jeugdzorg Nederland;
3. Yvonne van Rooy, voorzitter van de NVZ.
4. Marc Janssen van CBL en Marian Geluk van de FNLI.

Voor het behalen van de ambities op de thema's roken, alcohol en overgewicht zijn gemeenten een belangrijke doelgroep en partner. Bij overgewicht en alcohol is de VNG aangesloten, bij tabak zijn de G4 en Groningen aangesloten. Dit laatste betekent beperkte verbinding met lokale overheden. Momenteel vinden een aantal gesprekken plaats met de VNG om ook op het thema roken een stimulerende rol te pakken.
VNG heeft zelf de wens om, in navolging van het nationale Preventieakkoord, te komen tot lokale preventieakkoorden door gemeenten. Direct aansluitend op uw gesprek op 21 augustus over het Preventieakkoord vindt een gesprek plaats tussen DGV en VNG. Dit biedt gelegenheid om de inzet via deze lokale preventieakkoorden nader te concretiseren, zodat er een daadwerkelijke meerwaarde ontstaat. [redacted] 11.1

→ Bent u akkoord met het opnemen van lokale preventieakkoorden door gemeenten als onderdeel van het nationale Preventieakkoord, mits VNG de thema-akkoorden onderschrijft en zich verbindt aan lokale preventieakkoorden op in ieder geval deze drie thema's.

Directie Voeding
Gezondheidsbescherming en
Preventie

Kenmerk
1389101-179513-VGP

NB: voor de totstandkoming van lokale Preventieakkoorden is nu budget opgenomen in de begroting van het Preventieakkoord, zie 3. Conceptbegroting (blz. 10)

Aan de tafels van het Preventieakkoord zijn, net als in de echte wereld, partijen aanwezig die forse stappen willen nemen en partijen die geen (voor het behalen van de ambities noemenswaardige) stappen willen nemen. In de thematafel overgewicht leidt dit bij enkele partijen tot de discussie in hoeverre aan de ondertekening van het Preventieakkoord voorwaarden zijn verbonden. Met andere woorden: kan iedereen, zonder wezenlijke stappen te zetten, het akkoord ondertekenen, of is dit voorbehouden aan partijen die betekenisvolle stappen (willen) zetten.

→ Graag gaan we met u in overleg hoe we hier mee omgaan. In de tussentijd blijven we partijen uitdagen tot zo concreet en impactvolle bijdragen.

Roken Buiten reikwijdte verzoek

[redacted]

Problematisch alcoholgebruik Buiten reikwijdte verzoek

[redacted]

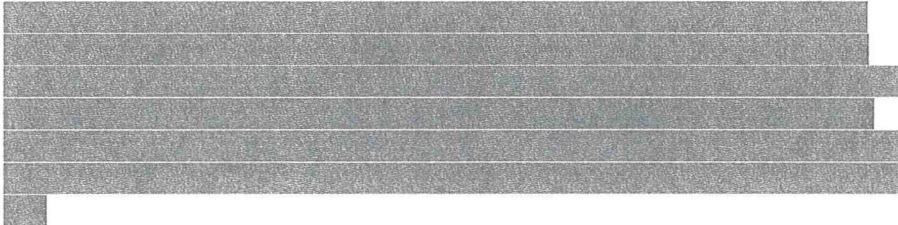
[redacted]

Overgewicht
Aansluitend op bovenstaande passage over prijsmaatregelen aan de alcohol-tafel is de insteek om ook bij de overgewichttafel de belastingmaatregel op suikerloze en suikerhoudende dranken te concretiseren. Partijen als FNLI en CBL hebben aangegeven discriminerende maatregelen (zoals een belasting-maatregel) onwenselijk te vinden en hebben gedreigd met opstappen. FNLI en CBL willen graag met u in overleg over een (vervangend) alternatief vanuit hun eigen inzet. [redacted]

11.1

Directie Voeding
Gezondheidsbescherming en
Preventie

Kenmerk
1389101-179513-VGP

11.1
[redacted]

Tot slot is een mogelijke rode draad van het thema overgewicht het stimuleren van het drinken van water. De voorgenomen belastingmaatregel draagt hier aan bij. Dit kan aangevuld worden met het stimuleren van de beschikbaarheid van kraanwater op scholen (fonteintjes), horeca en publieke ruimtes. Momenteel is de bredere stimulering, afhankelijk van het eventueel inzetten op de voorgenomen belastingmaatregel, nog niet opgenomen in de begroting van het Preventieakkoord. Dit heeft te maken met het ontbreken van inzet van partijen hierop (onderwijspartijen brengen het niet in, noch de horeca). Afhankelijk van het al dan niet doorgaan van de belastingmaatregel (waardoor al dan niet een rode draad op drinken van water extra wenselijk is) kan dit nog worden toegevoegd aan het Preventieakkoord.

→ Bent u akkoord met het informeren van partijen over de voorgenomen belastingmaatregel op suikervrije dranken en waters?

3. Conceptbegroting
Onder *6. Financiële en personele gevolgen* treft u de conceptbegroting op hoofdlijnen aan. Deze begroting is tot stand gekomen op basis van de opgestelde ambities, doelstellingen en ingebrachte maatregelen van partijen. Wijziging van de begroting betekent logischerwijs een wijziging in de maatregelen (en mogelijk ambities en doelstellingen) en vice versa. Een en ander is nog '*work in progress*', het is nog niet afgestemd met achterbannen en geaccordeerd door partijen zelf. Deze begroting moet ook eind augustus (datum vragen aan FEZ) klaar zijn voor afstemming met Financiën. De definitieve begroting wordt uiteraard nog een keer separaat schriftelijk aan u voorgelegd.

4. Governance, monitoring en borging
In bijlage 5 treft de concepttekst aan zoals deze door de verbindingstafel is opgesteld. Hierin wordt geschetst hoe de komende jaren de activiteiten uit het Preventieakkoord worden gemonitord, dat partijen rapporteren op de voortgang van hun doelstellingen en hoe ervoor gezorgd kan worden dat er voortgang geboekt wordt op de ambities.
In de thematafels is dit voorstel ook besproken. Veel partijen ondersteunen de wens om te komen tot een onafhankelijke borging van de monitoring van de door deze partijen ingezette maatregelen in het Preventieakkoord. Een eventuele rol van de SER als organisator van de eventuele borgingscommissie leidt echter tot discussie in de alcohol- en overgewichttafel. Met name vanwege de ervaring die er op de thema's zelf al is met de borging en monitoring van akkoorden en convenanten roept vraagtekens op om dit via de SER te organiseren, zeker omdat vanuit de werkgevershoek de inzet op deze drie thema's niet hoog is. Aan de rokentafel zijn er geen reacties ontvangen op het voorstel, echter wordt er ambtelijk wel getwijfeld vanwege de rol van de

Directie Voeding
Gezondheidsbescherming en
Preventie

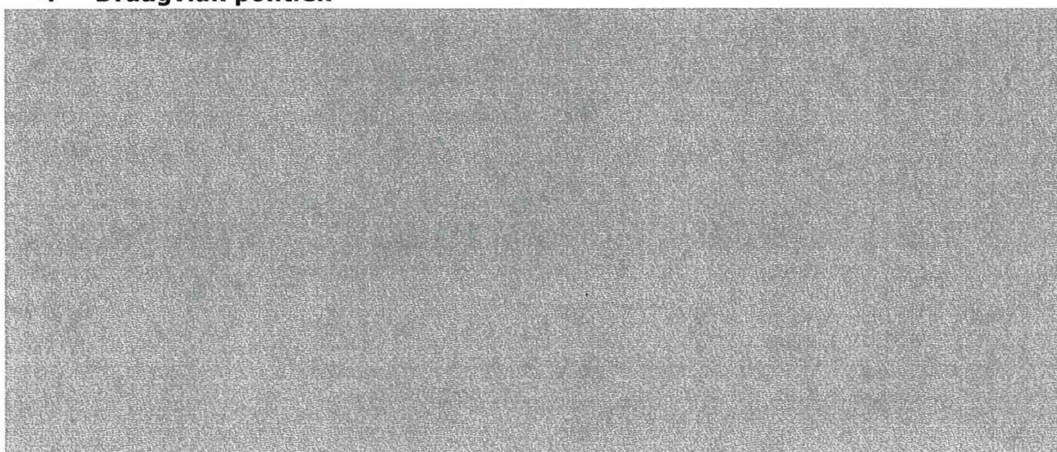
Kenmerk
1389101-179513-VGP

werkgevers in het bestuur van de SER en het beeld dat in de maatschappij kan ontstaan.

Op 23 augustus vindt de verbindingstafel plaats. Hierin wordt mogelijk ook de borging en monitoring besproken. Uw voorstel aan tafel kan zijn om te concluderen dat onafhankelijke *monitoring* breed draagvlak krijgt en het advies van de verbindingstafel over de invulling van eventuele borging en governance (of, hoe en door wie) pas na het ontvangen van de thema-akkoorden door voorzitters (in de week van 10 september) door u wordt besloten. Dit geeft gelegenheid om dit onderdeel nader uit te werken op een wijze die aansluit bij de behoeften en verwachtingen van partijen.

→ Bent u akkoord met bovenstaande inzet op de monitoring (onafhankelijke uitvoering) en het advies voor borging en governance (een besluit na oplevering van het totale akkoord) van het Preventieakkoord?

4 Draagvlak politiek

[redacted]

11.1

5 Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

DCo werkt samen met PG en VGP aan een communicatieaanpak op twee sporen. Het eerste spoor richt zich op bekendheid geven aan het Nationaal Preventieakkoord. Het draait hier om het sluiten van het akkoord en de inhoud ervan. Het tweede spoor gaat over communicatie als beleidsinstrument. Hoe we met behulp van communicatie de ambitie van het Nationaal Preventieakkoord te halen. Hierover wordt in september nog separaat met u overlegd, ruim voor ondertekening van het Preventieakkoord.

6 Financiële en personele gevolgen

In 2018 is reeds voor 6 mln EUR geïnvesteerd in de intensivering reeds lopende programma's en maatregelen die aansluiten bij het brede draagvlak aan de thematafels. De overige beschikbare middelen zijn "doorgeschoven" naar de volgende jaren. Voor het Preventieakkoord zijn voor de periode 2019-2021 de volgende middelen beschikbaar:

2019: 23 mln EUR
2020: 23 mln EUR
2021: 10 mln EUR

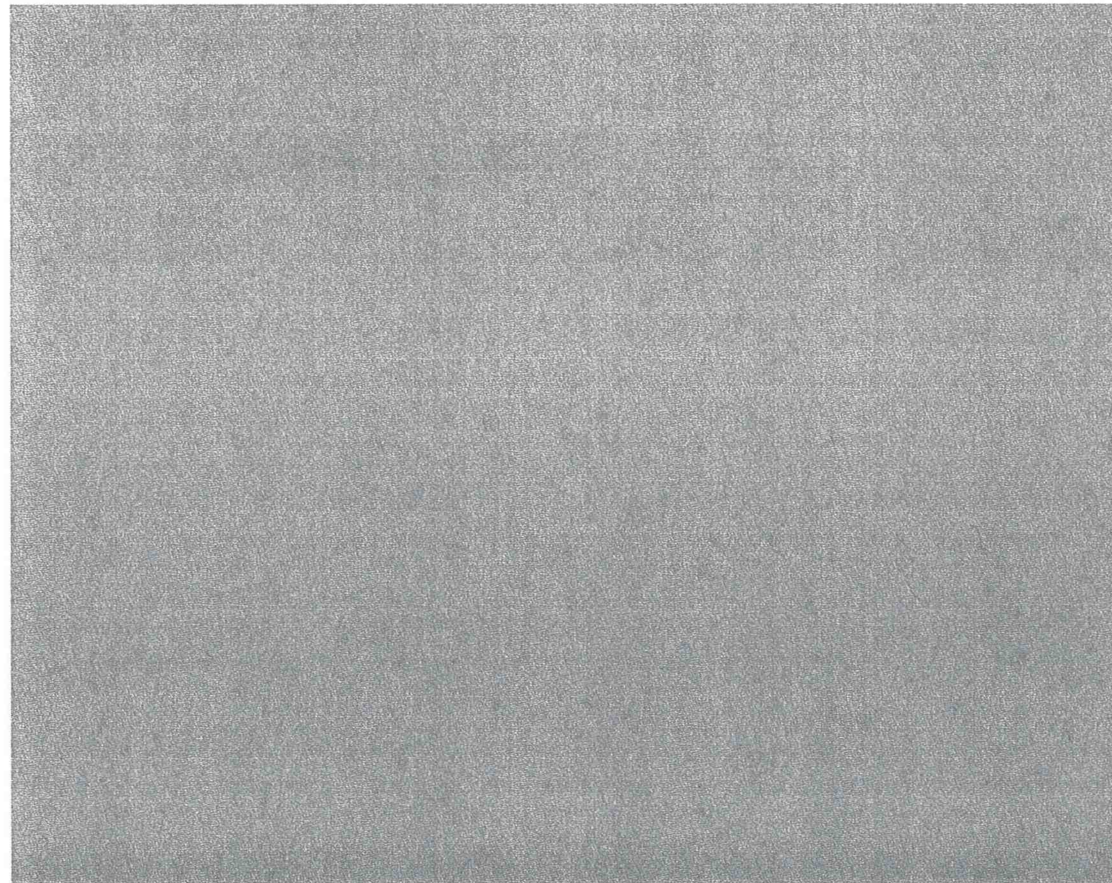
2022: 5 mln EUR (structureel)

Daarnaast zijn er nog middelen - voor 2019 en 2020 6 mln EUR per jaar - beschikbaar vanuit het Regeerakkoord voor *Effectieve interventies*. Deze budgetten zijn gereserveerd voor het doorontwikkelen en het doen van onderzoeken op de thema's uit het Preventieakkoord. Een aantal van de activiteiten in het Preventieakkoord kunnen worden bekostigd uit dit budget, waarna nog budget over blijft voor aanvullende activiteiten gericht op effectieve interventies.

Partijen hebben in de thematafels en de verbindingstafel maatregelen ingebracht. Bij een aantal maatregelen is financiering gevraagd. De verzoeken om financiering was bij alle thematafels hoger dan de begroting toelaat. Op basis van feedback door experts en een inschatting op haalbaarheid, schaalbaarheid en draagvlak zijn middelen naar beneden bijgesteld tot een passende begroting.

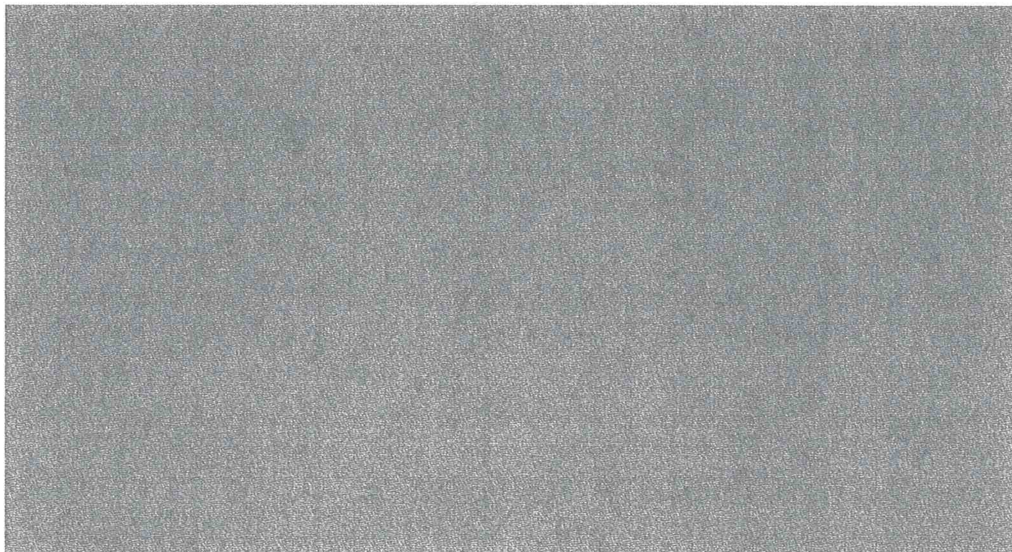
Op basis van bovenstaande bedragen en de eerder beschreven ambities, doelstellingen en maatregelen, is op hoofdlijnen tot de volgende begroting gekomen. Uiteraard wordt u separaat geïnformeerd om te beslissen over de volledige begrotingen van het Preventieakkoord en Effectieve Interventies, zoals deze bij het ministerie van Financiën zullen worden ingediend.

Roken (onder voorbehoud) Buiten reikwijdte verzoek

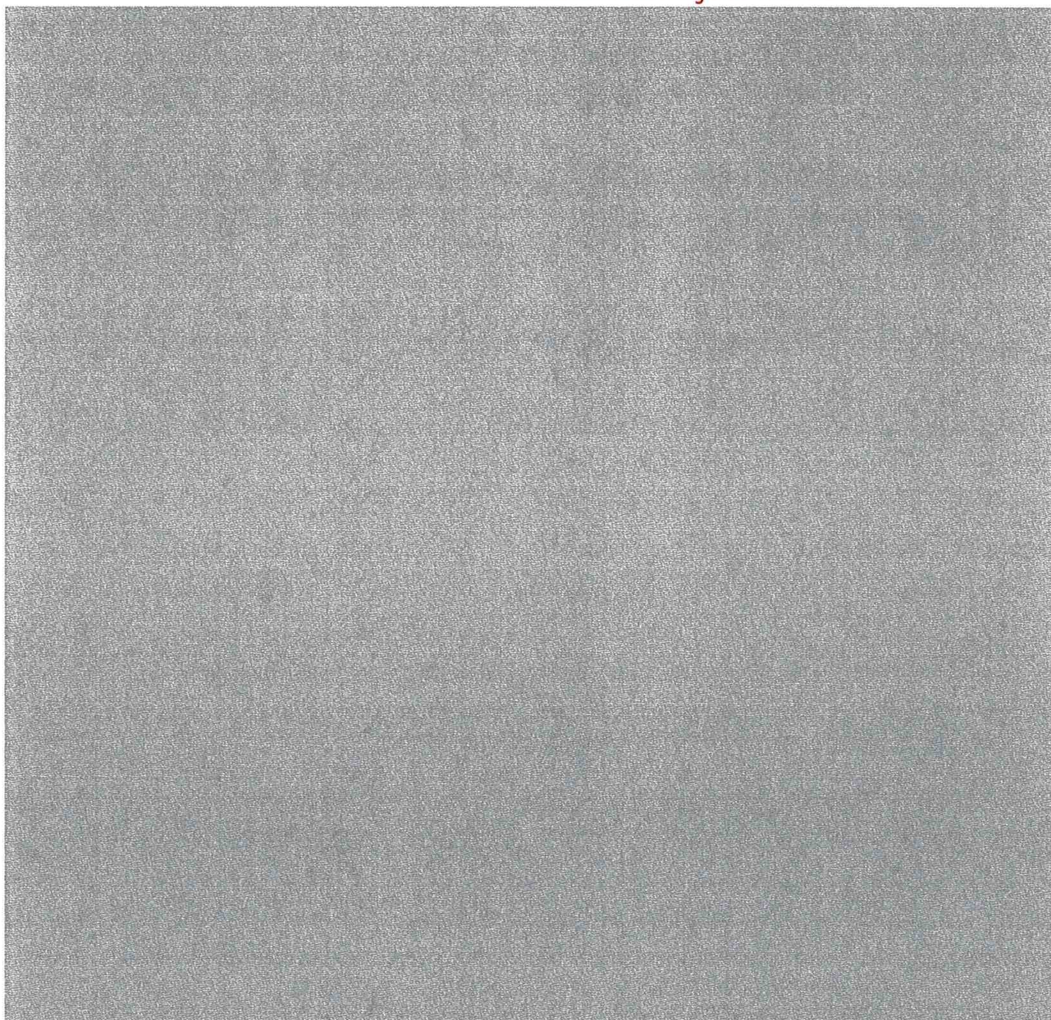
Directie Voeding Gezondheidsbescherming en Preventie

Kenmerk
1389101-179513-VGP

Alcohol (onder voorbehoud)

Buiten reikwijdte verzoek

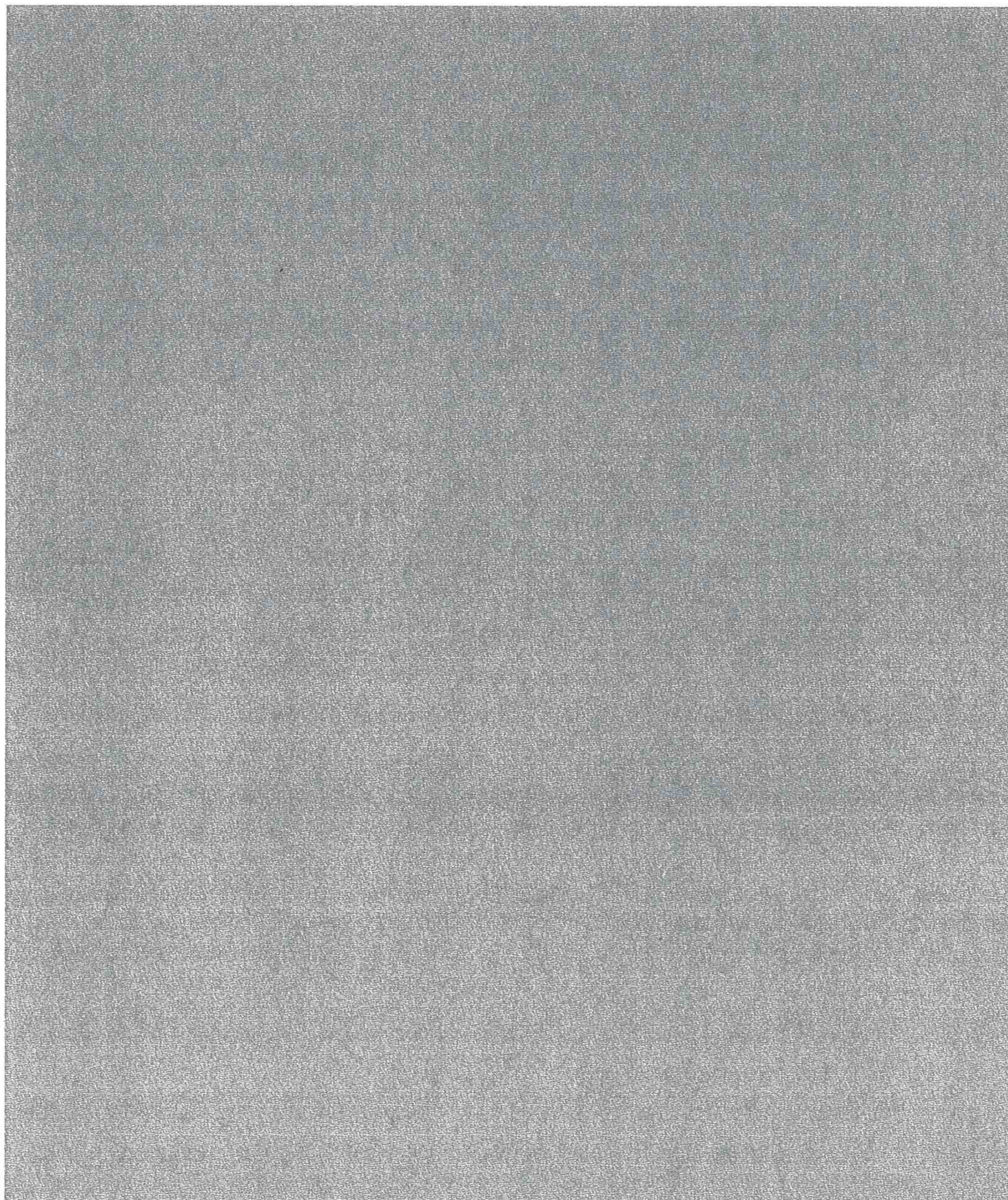

10.2.e, tenzij anders aangegeven

Doc. 180

Directie Voeding
Gezondheidsbescherming en
Preventie

Kenmerk
1389101-179513-VGP

Borging, monitoring, governance en lokale Preventieakkoorden

	2019	2020	2021
Monitoring en borgingscommissie	0,5 mln	0,5 mln	0,5 mln
Proces lokale preventie-akkoorden	1,5 mln	1,5 mln	0,5 mln
Totaal	2,0 mln	2,0 mln	1,0 mln

Totaal

	2019	2020	2021
Roken	[redacted]		

Buiten reikwijdte verzoek

Directie Voeding Gezondheidsbescherming en Preventie

Kenmerk
1389101-179513-VGP

Buiten reikwijdte verzoek

Alcohol	[redacted]		
Overgewicht	7,0 mln	7,0 mln	3,0 mln
Mon, borging en lokaal	2,0 mln	2,0 mln	1,0 mln
Totaal	23,1	23,0	10,0
Additioneel: Effectieve interventies	2,1 mln	2,1 mln	---
Additioneel: Verbinding Sportakkoord-Preventieakkoord op motorische ontwikkeling	2,0 mln	2,0 mln	2,0 mln

→ Bent u akkoord met de inzet van de middelen, voortvloeiend uit en passend bij de ambities, doelstellingen en maatregelen op de drie thema's roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht, en de teksten zoals geformuleerd in de verbindingstafel?

De bedragen zijn passend bij de beschikbare financiële middelen voor het Preventieakkoord en Effectieve Interventies en de eventuele middelen die beschikbaar zijn vanuit de bestedingsplannen van VWS.

Tot op heden zijn diverse fondsen, zoals de samenwerkende gezondheidsfondsen (SGF), Bernard van Leer Foundation en de Noaber foundation positief en concstructief betrokken geweest bij de verbindingstafel. Deze fondsen hebben allen financiele middelen tot hun beschikking. In de uitwerking van het Preventieakkoord is tot op heden echter nog niet het aanbod geweest om het Preventieakkoord, of op onderdelen, te (co)financieren.
In eerdere stadia heeft u gecommuniceerd dat u een Preventieakkoord wenst te sluiten met organisaties die van belang zijn op de thema's uit het Preventieakkoord en hierop een stapje extra willen zetten om zodoende dichter bij de ambities uit te komen. In dat kader kunnen de fondsen gevraagd worden om hun bijdrage aan het Preventieakkoord te concretiseren.

→ Bent u akkoord met het delen van het concept-Preventieakkoord met de fondsen uit de verbindingstafel – die gepland staat op 23 augustus - en hun concreet te vragen naar hun inzet op (onderdelen van) dit akkoord, vanuit hun inzet als basis voor ondertekening van het Preventieakkoord?

7 Juridische aspecten en haalbaarheid

Maatregelen die een wetswijziging vergen zullen met WJZ worden uitgewerkt. Bekeken wordt of het haalbaar is om deze wetswijziging te bundelen in één wetsvoorstel Preventie.

8 Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Huidige teksten, ambities en maatregelen zijn tot stand gekomen in samenwerking met partijen van de relevante tafels (3 thematafels, verbindingstafel). Op basis daarvan is een passende begroting gemaakt. Het geheel is nog niet afgestemd met de achterbannen van de betrokken partijen.

Directie Voeding Gezondheidsbescherming en Preventie

Kenmerk
1389101-179513-VGP

Intern zijn relevante onderdelen besproken met directie Sport (Sportakkoord), FEZ, Curatieve Zorg, Zorgverzekeringen en Communicatie. De afgelopen maanden zijn in klankborden meer relevante directies van VWS uiteraard ook betrokken. Na bespreking van deze nota op 21 augustus worden directies nog een laatste maal betrokken bij het concept Preventieakkoord.

Interdepartementaal zijn relevante onderdelen ambtelijk besproken met ministeries van Financiën, OCW, SZW, LNV en I&W. Het is aan te raden om nog, voor behandeling in de ministerraad, met uw collega-bewindspersonen te spreken van in ieder geval Financiën, OCW en LNV voor het vergroten van draagvlak en het leggen van verbindingen tussen beleidslijnen (zoals de eerder genoemde verbinding tussen Preventieakkoord, Sportakkoord en het Werkdrukakkoord van OCW).

→ Bent u akkoord met overleg met uw relevante collega bewindslieden om het Preventieakkoord op de voor hen relevante onderdelen te bespreken, indien mogelijk voor 7 september of in ieder geval voor behandeling in de Ministerraad?

9 Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

10. Toezeggingen

N.v.t.

11. Fraudetoets

N.v.t.

Deze nota is tot stand gekomen door directies PG en VGP gezamenlijk.

Senior beleidsmedewerker